

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampelj za 30 kr. Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Velike ali male občine?

O tem vprašanju smo mi že pisali in smo dokazali, da so večje občine boljše in da mora naš narod do njih priti. Rekli smo tudi, da povsod le reakcionarci, klerikalci in jezuitje, kateri želé, da narod neumen, neomikan in od klečeplazov odvisen ostane, so za male občine in proti velikim. Naveli smo, da so za večje občine vsi omikani in napredni narodi. A kljub temu so naši klerikalni listi odločno proti temu bili: Goriški „Glas“, štajerski „Gospodar“ naše zdaj bolj možgansko-zmešane, kot narodne „Novice“ — vsi slovenski mračnjaki v novinarstvu so nam nasproti stopili in se svojo jezuitsko sofistiko dokazovali, da so le manjše občine dobre, t. j. po naše in po resnici, da je le organizacija dobra, kjer ljudstvo pod staro-klerikalnim uplivom ali neumno in neomikano ostane. Citirali smo že tudi članek iz hrvatskega „Obzora“, ki tudi govori za večje občine. Znano je, da drugi Slovani, kakor Rusi in Srbi ali imajo že, ali težijo na to vélike občine osnovati. In tudi Slovenci smo to že začeli. Ko je še Tomana na Kranjskem bil odločilen, ki je bil vendar najprej naroden, sklenena je bila tudi tu postava o zloženju malih občin v večje. Dr. Costa zdaj izvršitev zavira. Isto tako so sklenili pametni napredni in svobodno-miselni poslanci goriški večje občine. Goriški klečeplaz Tonkli je takoj se svojo jezuitarsko gardo začel proti temu sklepu tako rovariti, da so se, kakor se je nam zdelo, celo pošteni pa premalo pogumni slovenski naprednjaki prestrašili.

Ustreči mislimo torej prijateljem napredne naše ideje o sestavljenju malih v večje občine in tudi našim klerikalnim novinarskim ko-

legom menda bode ustrezno, — ako jim povemo, da so tudi bratje Čehi te glavne misli kot mi. In sicer ne „radikalni“ in brezverski Čehi, ki v „Narodnih Listih“ in drugih čeških liberalnih časopisih zakladajo svoje misli o poboljšku narodnega stanja, nego pošteno „konservativni“, staročeški in našim klerikalcem zavezni in priljubljeni „Pokrok“ je, katerega citiramo.

„Pokrok“ namreč je prinesel dva članka pod naslovom „drobeni a skladani obči“. V drugem teh člankov so v sredi ti-le stavki, ki so zrno cele razprave: „Vsaka korporacija, ki je mala in slaba, je odvisna; samo večji organizem stoji na svojih nogah. Narod bi se boljše sésredil in zorganiziral v večjih občinah. Vsaka večja občina je s pristojnimi posredki kakor kaka trdnjava narodne moči. Z močnimi organizmi se teško vlada; le male stranke so mehke in povoljne. Čem več manjših občin, tem bolj je narod odvisen.“

Te besede češkega konservativnega lista so tako jasne v tem vprašanju, da ne potrebujejo nobenega komentara. Dajemo jih torej samo onim našincem v premislek, ki se sicer radi s strogo, prestrogo federalističnimi staročehi primerjajo, a odločno male občine odbijajo iz federalističnih (ali ka-li?) razlogov.

Politični razgled.

Notranje dežele

V Ljubljani 28. aprila.

O *konfesijonalnih* postavah piše rimski papež v list „Voce della Verita“, da se mora v sedanjem času papež še v es eliti facih konfesijonalnih postav, kakoršne so sklenene v Avstriji, ker je s tem mogoče da hujše ne

pridejo. — Vidite da so naši klerikalci še bolj papeški kot papež sam!

Delegacijam je Andrassy predložil rudečo knjigo. Ta obsega 20 spisov glede zastopstva avstro-ogerskih interesov v Španiji, 8 spisov tikoma imenovanja Rustem-Paše za generalnega guvernerja v Libanonu; 83 spisov o vprašanju Suezovega prekopa, končno 30 spisov o drugih trgovinsko političnih vprašanjih. Posebnega političnega pomena nij nijen spis.

Vnanje države.

Srbski knez Milan se je preteklo nedeljo v Carigrad odpeljal. Ministerski svet ima med tem voditi vladne zadeve. Nekdanji minister predsednik Garašanin je nevarno zbolel.

Na *Švicarskem* popovska stranka na vso moč ruje in agitira. Več krajev v Juri se je moralo zaradi tega z vojaki napolniti.

Francoski list „Ordre“ piše, da je preteklo leto, ko je bilo delo fuzije uže skoraj do konca dognano, grof Chambord nekega visoko stoječega diplomata o položju vprašal, pa da mu je ta dal odgovor, ki je bil za restavracijske projekte ugoden. Toisto osebo se je pred malo dnevi vprašalo za svet; ta pot pa je bil odgovor grofa A. . . ves drugačen. — Poslanec pomorskih Alp Piccon je imel pri nekem banketu zadnje dni govor, kjer je razvil svoje separatistične ideje. Vse stranke so si v tem edine, da se s svojim govorom učinil strašno hudodelstvo. Vse terjajo, da se izbacne iz narodne zbornice. Kaže pak ta govor, da se je v Savoiji in Nizzi zopet začelo oživljati italijansko narodno čuvstvo.

V svoji večerni seji 26. aprila je *nemški* državni zbor končal posvetovanje celega administrativnega poročila iz Alzacije in Lorene. Poslanec Simon je kritiziral poročila v govoru, ki je celo uro trajal. Zavezni komisar Herzog mu ugovarja, češ, da mora vlada agitaciji krepko protistaviti se. Dalje pravi govornik, da vlada prevzetih davkov nij niti povišala, niti znižala, in da je je,

Listek.

Nasledki prisilnega celibata.

(Spisal Cismontanus.)

(Dalje.)

Postava prisilnega celibata torej je tista nesrečna naredba, katera je porodila tolikanjstrahovitih škandalov, tolikanj žalostnih nasledkov. Torej, ako se drevo sme in mora soditi po sadu, kakšno sodbo bode pošten, pameten, nepristransko misleč človek izrekel o postavi, katera je rodila tolikanj malopridnega sadu?!

Dne 10. novembra l. 1561, tisti čas, ko je bil tridentinsk zbor odložen, zbral je papež Pij IV. konzistorij, da bi se odgovorilo nekim vprašanjem francoskih škofov. V tem konzistoriju vstal je kardinal Rudolf Pij Carpi ter mej drugimi rečmi govoril o ce-

libatu, ki ga je celo pošteno-katoliško-misleči cesar Ferdinand I. odpraviti želel. Rekel je Carpi: „Ako bi se duhovnom dopustila ženitev, bi skrb za familijo, ljubezen do žene in otrok iztrgala jih iz papeževe odvisnosti ter bi jih storila podložne svojim vladarjem, in ljubeznjivost do otrok bi jih vladam ustrezljive naredila, papežu v silno škodo. Prizadevali in poganjali bi se, svoje beneficije dedne storiti, in v kratkem času bi papeževa oblast obsézala samo mesto Rim. Pred uvedenjem celibata papež nij potézal nikakega dobička iz družih mest in dežel, a odkar je bila ustanovljena ova postava, postal je Rim gospodar vsemožni ter podeljuje tolikanj mastnih beneficij, katero korist bi papež zopet izgubil, ako bi se dovolila duhovnom ženitev!“ Quod erat demonstrandum. (Glej Fra Paolo Sarpi: „Istoria del Concilio di Trento,“ libro V.)

To je vsaj odkritosrčna očitna izpoved! Tedaj sama dobičkarija, naga koristoljubnost, gola sebičnost, brezobzirna samopridnost, slepi pohlep lakomnega, požrešnega! Mari je papežu in Rimu za posebno krepost, večjo popolnost in svetost deviškega, angeljskega celibata! Ako bi mu bilo za te kimére v resnici kaj mari, ne bi med papeži, kardinali et consortes tolikanj nesramnih, eklatantnih anticelibatarjev imeli. „Quod licet Jovi, non licet bovi“, to je njih politika. — Ako bi ženitev usmiljenja vrednih papeških volov — vojakov sem hotel reči — papežu in Vatikanu toliko koristi, toliko dobička dajala, kakor jih daje celibat: uže davno bi bil nezmotljivec celibat anatematiziral, tisočkrat proklel ter pod kaznijo časnega in večnega prokletstva duhovnikom jarem svetega zakona nositi uka-

kjer je bilo mogoče, še polajšala. — Zbornica sklene, da se je s predloženjem administrativnega poročila postavnim določbam zadostilo.

Dopisi.

Iz Postojne 27. apr. [Izv. dop.] Naša čitalnica ima nesrečo. Še nikoli nij beseda bila tako slabo obiskana, kakor večraj. Zbralo se je sicer kakih 30 oseb, kateri so pa čitalniške prostore prav nevoljni zapustili, ker se obljubljeni program nij popolnem izvršil. Da je odbor temu kriv, bo vsak pritrdil, ker pusti arangement takim ljudem, ki so sicer dobri izpeljati kako malo rollico, nikakor pa še izkušeni in pravega okusa nemajo, da bi pri izberi gledaliških iger občinstvu zadostili. Naši pevci so prav dobro peli in gđč. R. nam je deklamovala odlomek „Device orleanske“ izvrstno, za to ji je donela tudi splošna pohvala in čitalnica ji izreka za vse kar je iz gole blagodušnosti storila, ker smo uže večkrat priložnost imeli njen lepi glas občudovati, srčno zahvalo. Splošna nevolja je pa bila, ker odbor nij pustil tombole igrati, ker je izguba kazala. Ali morda čitalnica zato besede napravlja in še vstopnino terja od neudov, da s tem dobička išče? Program se mora izpeljati čeravno nij občinstva, katerega se je pričakovalo. Ples nam je ravno tako po vodi splaval, ker navzočnih je bilo celih 6 gospodičin. Torej odbor čitalniški, pozor! da se nam ne bodo nemškutarji smijali.

Čitalnišk ud.

Od Save 27. aprila. [Izvirni dopis.] Največ sramote nam učiteljem delajo ljubljanski učitelji, kateri svoj list „Laibacher Schulzeitung“ uže tako proti pedagogičnim načelom pišejo, da se jim mora vsak priprosti človek posmehovati. Omenjeni nemškutarski učitelji namreč v zadnji številki svojega lističa trdijo, da bi žalostno bilo, ko bi se slovenska mladina v materinem jeziku podučevala in odobruje besede Dežmana, kateri pravi, da se mora naša mladina v tujem, v nemškem jeziku podučevati. Le razlagajte predmete učencem v tujem jeziku in videli bodete, če vas bodo razumeli, če bodete imeli kaj vspeha pri poduku, in če bodete zadostili zahtevanju „Normal-Lehrpläne“. Omenjena knjiga tudi tujega jezika od ljudskih šol ne terja, nego

še dolžnost nalaga, v mladini navdušenost do naroda vzbujati. Vi ljubljanski „after-pedagogi“ ste nam nasvetovali knjigo slavnega nemškega pedagoga Diesterweg-a a poslušajmo, kaj on pravi: „Jezik je vsakemu narodu svetišče. Njega dotekniti se, njega roparsko jemati, tuj jezik usiliti mu, pravi se: njegovega življenja na korenini se lotiti. V jeziku živi narod, v jeziku je njegov duh utelesen. Blag jezik je njegovo največje dejanje, je utisnenje, izraz njegovega notranjega bitja“. — In pedagog Vernaleken pravi: „Uže otroka dva jezika vzpored učiti, to je pregrešenje nad duhom otrokovim. Večina takih otrok je kasneje, ako jih trdna natura ne reši, dostokrat duševno slabotna, dostokrat duševno bedasta“. Kaj pa Herder pravi: „Ako je jezik organ naših duševnih močij, sredstvo našega notranjega izobraženja, ne moremo drugače odgojevati, nego v jeziku našega naroda“. — Vsak pravi pedagog je teh misli, le ljubljanski renegati nasprotno ravnaajo. Prav ima dopisnik „Soče“ v 17. številki, ki pravi, da se bode neznačajnost, kruhorstvo, nemškutarstvo pri taci učiteljih pozginolo, kadar bodo temeljiteje izobraženi. Idite tedaj pedagogične ničle še nekoliko let pedagogiko in druge za učiteljstvo potrebne predmete študirat in pisali bodete potem „Laib. Schulzeitung“ drugači.

Iz Gradca 27. apr. [Izvirni dop.] Predavanja na tukajšnjem vsenčilišču so se uže začela po vseh fakultetih, in kakor se vidi število slovenskih dijakov nij naraslo. V obče opazujemo, da je uže od lanskega leta počenši Slovencev menj in od teh so nekateri le na izliko Slovenci, to je, kadar se v krogu slovenskem nahajajo, kažejo da so Slovenci, drugače pa nemčijo. Hvala bogu, da je takih le nekoliko. Kar se navdušenosti Slovencev za narodno stvar tiče, moram pripoznati, da bi se v tem oziru lahko mnogo več doseglo, kakor se je. Denešnje dijaško življenje med Slovenci nij posebno živahno in društveno, vsak, kdor je bil ud nekdanje Slovenije, rekel bode denes tukaj bivajočim dijakom, da so se malo preveč mlitavosti polastili.

Gotovo je, da k temu mnogo doprinaša ubožstvo mnogih Slovencev, ki morajo najprej iti za kruhom in se pečati podučevanjem kar jim čas krade in voljo za društvo odvzema. Res veliki blagor bi bil, da bi se v

skorem, uže pred več leti zamišljeno „podporno društvo za slovenske dijake“ uresničilo. Mnogi bi tedaj dobivši tukaj podpore pogumniše delovali in mnogi izvrsten talent bi nam se prepaša rešil. Jaz poznam dva izvrstna in značajna dijaka, ki sta iz bogoslovja izstopila in bi se rada posvetnim naukom posvetila in zaradi pomanjkanja sredstev ne moreta, starši pa, kakor extheologa podpirati nečejo. Želeti bi bilo, da se jima vsaj v začetku pomore.

Tukajšnje podporno društvo za slovenske dijake, ki brano le iz Slovenskega dobiva izvzemši 40 gld., ki jih je dalmatinski zbor podaril, in bi se polnim pravom moglo slovensko zvati, je resno govoreči več v besedi podporno kakor v djanji, ker kapital je premali, prineski letni se večji del glavničijo, in obrestna svota, ki se v podporo deli, ne iznaša toliko, da bi sa dvema dijakoma na leto pošten kvartir plačati mogel. Slovenska mladina toda svojim premožnišim domorodcem živo na srce polaga, da bi se to podporno društvo, ki se uže dolgo snuje vsak dan oživljalo in po vseh slovanskih krajih za ta dobrodelni in lepi namen nabiralo, da bodo v prihodnje vsi slovenski dijaki, ki ne morejo na svoje stroške posvetnim naukom se posvetiti, našli tukaj zdatne podpore.

Na mesto Leopoldovcev, ki so v Trient in Bozen prestavljeni imamo tukaj drugi hrvatski regiment „Jelačićjance“, o katerih se je v jeseni toliko razkričal, da so Gradčanom kolero nanesli. Gradčani pred dohodom Jelačićevega polka nijso bili cele brez kolere, ker je bilo kakih 12 ljudij na kolero umrlo, in tudi po dohodu polka nij narasla kolera, ker bolezen, ki je nastopila tukaj med momki, nij bila kolera, ampak typhus in mrzlica, k čemu je le to največ doprineslo, da momki nijso imeli na dolgem potovanji shodne hrane in počitka in vreme je bilo vlažno. Umrlo jih je tedaj veliko število in še sedaj jih neuvadno mnogo umira, ker malo kateri dan preide, da ne bi enega pogreblji. Sedaj jih največ na pljučnih boleznih umira. Ti ljudje, ki so neprenehoma bivali v domačem kraju, nijso navikli severnemu podnebjju, ki je ostro in spremenljivo, in zagadel jih je toliko bolnih, in ta veliki faktor, da se vojaki iz domačih v tuje kraje ne bi pošiljali, se ne ozira pri vojaškem ministerstvu, po katerem bi se na broji vo-

zal — vsaj sveti zakon je, celibat pa nij sakrament.

Iz potovanja po Švajci.

(Spisal Fr. Firbas.)

O snežnih in ledenih plazih.

(Dalje. *)

Ta lega snežnega prahu se ve da je viharju, ki tam zgoraj prav svojevoljno vlada, najboljša igrača. Zgrabivši ga sè svojimi nevidnimi peruti, goni ga po tleh in po skalovji sem ter tam zavija gori in doli in še le po dolgem ga pritisne na kak skalen naklon ali zapiše v brojne klance, globine in nasprotno stene. Včasih vrti kak svojeglaven vrtinec veliko prašnega snega na enem mestu gori in doli, enkrat v levo potem v desno, da se vidi, kakor bi kak bel dim se valil po planini; in planinarji pravijo, da „pla-

*) Glej števil. 92.

nina kadi svojo pipko.“ Iz genevskega jezera sem videl sam tak vrtinec kakih osem do deset ur daleč zvečer proti solnčnem zahodu. Kakor prah po prašnih stezah valil se je sneg na vse strani, zahajajoče solnce pa pa je obsijavalo svitlorumenkastim svitom, da sem se jako čudil tej tam prav navadni prikazni.

Planinski vihar je tudi navaden uzrok snežnih plazov, kateri se v zimi razsipljejo, katere tedaj lahko „zimske“ snežne plaze nazivamo. Mislimo si, da je en dan ali dva dni ali pa še dalje snežilo od više močno, postavim tako, kakor včasih po noči pri nasiplje, da se drugi dan čudimo, od kod na enkrat ona debela odeja, ki vso okolje v bližini in daljini z eno samo, a vendar nikako dolgočasno ali mrtvo, nego nekaj posebno čarobnega v sebi krivajočo belo barvo pokrije. Tolikerne skaline in višine, brezdnovja in strmovja in semo tamo nagnene

planinske stene uzročujejo, da sneg na enem mestu obleži in poprejšnjo snežno odejo precej podebeli, z drugega pa se razsiplje na spodnjo ali nasprotno širjo steno. Sneg je suh in rahlo napadel, vanj se upre sè svojo silo planinski vihar, drvi enčas gornje prašne plasti od vrha do vrha, potem pa jih pritisne slučajno na večja nakupja po skalnih strminah in nad prepadi ležečega snega, da se zvrnejo in zmirom rastoče kotajo se proti dolu. Ali pa novo zapáli sneg, ki z trdozmrzlim starim nema ožje zveze, odlušči se sam, ali pa ga odlušči kak skalen odlomek, s katerim vred se kota na vzdol, vedno večji in večji, ter od lastne teže vedno silneje riva vse snežje pred in pod sebo in hitreje vali po strminah proti dolini. Vedno večja masa, z njo rastoča lastna teža vedno huje pritiska in podviza lastni pad, in prišedša v dol je tako narasla, da zasilje cele doli, in brezsmilno pokoplje hrame in pre-

jakov in tudi finančialnem oziru veliko prihraniti moglo. Kar se častnikov tega polka tiče so vsi, kakor pravi graničarji pošteni in narodni Hrvati in se vseh slovenskih veselje in zabav obilo udeležujejo. Tudi godba je izvrstna in pri občinstvu jako priljubljena.

Iz Zagreba 27. aprila. [Izv. dop.] Klerikalno vprašanje začelo je tudi na naša vrata trkati. Leta 1872 izjavil se je Deak v ogerskem drž. zboru v načelu za ločitev državne od cerkvene oblasti. Ta njegov govor je pa tačas toliko hrupa in ropotanja v ultramontanskem taboru naredil, da se ogerski državniki, prestrašivši se tega hrupa, niso upali, stvari do kraja dognati. Denes je pa situacija za rešenje tega vprašanja mnogo ugodnejša, nego je bila tačas, in zato je ogerski drž. zbor to zadevo spet v roke vzela. Sprejetje konfesionalnih zakonov v dunajskem državnem zboru, zlasti pa domača finančna mizerija ga na to bodrita in tako rekoč silita. V izvedenje tega izbral je ogerski drž. zbor poseben odbor, ki ima zadevne nasvete sestaviti. Cerkevno vprašanje na Ogerskem in pri nas nij toliko politično, kolikor več finančno vprašanje. Razločitev države od cerkve pomeni pri nas v prvi vrsti potegnenje cerkvenega premoženja v državno blagajnico. Naš hrvatski sabor s tem vprašanjem ne bo imel nič opraviti, kajti to vprašanje spada med skupne zadeve, in te se v ogerskem drž. zboru rešavajo. „Obzor“ se pa boji, da se tudi mi „uplivu, koji u tom obziru iz Ugarske naljegne, nečemo moći oteti.“ Ta „Obzorov“ strah je tudi celo upravičen. Pri nas bode cerkveno vprašanje na površje splavalo, če ne prej, gotovo prigodom razprave o zakonske osnovi za urejenje ljudskih šol. Na učiteljskem zboru, ki je leta 1871 pri nas zboroval, zaključilo se je, da naj se šola popolnem od cerkve osvobodi. Naša vlada se pri sestavljenji zakonske osnove o ljudskih šolah ne bode mogla in ne bode smela za celo oglušiti terjatvi tega sklepa. V koliko ru pa bo v zakonske osnovi vrata odprla, to se denes še ne ve. Tudi je težko reči, kako se bo saborska večina nasproti temu načelu držala. Brž ko ne, se bo sedanje strankarsko razmerje v našem saboru na cerkvenem vprašanji razbilo in v celo novih grupah prikazalo. Sicer pa „Obzor“ vse prečno vidi, in vse preveč straha in vse pre-

malo korajže kaže. Do sedaj je samo oseška „Drau“ proti popovstvu se vzdignila. Njej nij prav, da stoji na čelu jugoslovanske akademije pop, na čelu pravoslavne akademije pop, na čelu „Obzorovega“ uredništva pop itd. Pri nas bi cerkveno vprašanje samo tačas nevarno postati moglo, če bi Rauchovci in Starčevićjanci, ki so poznani kot veliki neprijatelji skoz in skoz narodnega našega popovstva, na čelo protiklerikalnim težnjam postavili se, kar bodo vsakako tudi poskusili. Da vera pri vsem tem ne bo nič opraviti imela, to se razume samo po sebi. Tisti fanatizem in tista zagrizenost pa pri nas rešenje cerkvenega vprašanja gotovo ne bodeta spremljevala, kakor na Slovenskem, poroštvo tega imamo v tem, ker naše popovstvo nij jezuitarsko, in naš narod ne mistično-pijetističen, kakor je žali bog slovenski narod zlasti na Kranjskem.

Med Srbi in Hrvati vlada nže nekoliko časa sem spet prav nevesela antagonistična napetost. „Zastava“ in „Glas Crnogorca“ dolžita Hrvate, da iz prevelikega hrvatskega šovinizma Srbe „proganjajo“. Kar Srbi Hrvatom v neodpušljiv greh pišejo, je to, da se srbska omladina v hrvatskih šolah cirilice ne uči. Ta prigovor je sicer resničen, in učenje cirilice v hrv. šolah res ne bi škodilo, kakor tudi učenje latinice v srbskih šolah ne, vendar pa ta prigovor nij tako velevažen, da se povekšava v neki casus belli med hrvatskimi in srbskimi časopisi. Kakor pri nas, začeli so se tudi v Dalmaciji Srbi in Hrvati neprijazno gledati. Srbi so glede svoje narodnosti jako čutiljivi, skor bi se moglo reči preveč čutiljivi zlasti nasproti rimokatolikom. V tej svojej čutiljivosti imajo sicer čvrsto poroštvo in nepremagljivo orožje za brambo svoje narodnosti, pa kar je preveč je preveč. Srbov se je uže na tisoče pomohamedanilo, rimokatolik pa še nij nobeden postal. Vsi naporji avstrijskih vlad v prejšnjih stoletjih, Srbe z rimsko cerkvo zediniti, so samo toliko uspeha imeli, da so pravoslavni Srbi postali „unijati“ (zedinjeni grkokatoliki.) Vsak nepristrani mora pa pripoznati, da je glede antagonizma med Srbi in Hrvati več krivde na Srbskej nego na Hrvatskej strani. Srbi si srbizem brez cirilice in staroslovenske liturgije ne morejo misliti. Güthe bi rekel: več svitlobe!

Domače stvari.

— (Slovensko gledališče) je bilo zadnjo nedeljo ob benefici slov. občinstvu priljubljenih igralcev gospoda Kajzela in gospe Jamnik-Tomanove jako obilo obiskano, parter in galerija sta bila natlačeno polna in tudi lože dobro zasedene. Igralo se je v občo zadovoljnost. Pri drugi igri „črevljabar“ se je primerila nemala demonstracija, katero moramo omeniti. Znao je, da smo v „Slov. Narodu“ grajali, da se na slovenskem odru naš jezik pači z izgovarjanjem „zagrinal“ namesto „zagrinjalo“ itd. ter da smo to imenovali „primojduševski“ jezik. Igralec g. N. se je gotovo po nepravdi s tem razžaljenega čutil in je zadnjo nedeljo hotel s tem maščevati se, da je po družih pohvaljenih kupletih tudi začel peti kuplet proti kritiki „Slov. Naroda“. Ali zvedel je, da slovensko ljubljansko občinstvo nikakor ne pusti proti našemu listu zabavljati, ker bil je iz lož in s parterja viharno izsikan in izžvižgan, da svoje zabavljice niti končati nij mogel. Nihče se nij upal aplavdirati mu. — Čemu polemiko in antikritiko na oder nositi?! Da je sikanje veljalo samo stvari, ne osobi videlo se je v drugem aktu, ko je isto občinstvo istemu igralcu ravno tako viharno aplavdiralo, ko je pel pametne in nam vsem všečne drugačne kuplete. Nauk!

— (Iz Gorice) se nam piše: Beseda v čitalnici 26. t. m. v prid „Narodnemu domu“ se je v vseh točkah prav dobro vršila posebno izvrstno je svirala vojáška godba pod vodstvom g. kapelnika Blaškeja. — Na dejali smo se, da bo dvorana kot običajno prepolna, pa žalibože — varali smo se. Od domače „Glasove“ stranke se nij skoraj nihče udeležil izvemši dva, morda so hoteli s tem demonstrirati naši — kapitalisti? Pa kljubu njihovi nenavzočnosti nabralo se je od pravih (ne rimsko-narodnih) rodoljubov okoli 80 gld. kateri se pošljejo odboru „Narodnega doma“. Po igri se je naša mladina do zore s krasnimi damami, ki so bile prav dobro zastopane, sukala.

— (Vreme) se je v Ljubljani kar nenkrat jako spremenilo. Po vročih dneih so prišli deževni z jako mrzlo in hudo burjo. Včeraj, vtorek zjutraj je celo sneg skušal naletavati. Ako se urno zjasni, bati se je, da nastane slana, ki nam vse upanje o dobri letini podere.

bivalce z živadjo vred globoko pod soboj. Ti snežni plazi valé se s tako silo in zrak pred soboj tako gnetejo in stiskajo, da ta sam cele skalovine odlamlja, drevje puli, koče in vse druge zadržke daleč spodriva ali pa zelo zdrobljuje, in tedaj hujše in pogubnejše preti podplaninskim naselbinam, nego sami zimski snežni plaz. Sneg v takih plazih nakupičen je navadno suh in še ne vlóžen, tedaj vendar ne páde s toliko silo kakor bomo o drugih slišali, in se po padu dalje razsiplje, da tako olehča rešitev zasipancev. Govoreč s tamošnjimi naselniki o planinskih prikaznih, pozveš mnogotero povedko o velikih zasipih in čudnih rešitvah. V sili in nevarnosti, katera človeka samega lahko doleti, je pač vsak človek pripravniši, drugemu pomagati, in kdor je iz tega ali onega uzroka tam naseljen, pač se oteti ne more nevarnosti plaznih zasipov; se ve da onih zakotij in naslomb, kjer se plazi dolgo in dolgo let

uže redno spodrkajo, lahko se ogibljejo, pa take prikazni niso privezane na nobeno postavo in se enkrat tu drugič zopet inde v dol priženó in sicer pazljive naseljence vendar prekvapijo. Le en dogodjaj v primer. Leta 1849 se je v dolivo Taveč razsipala od daljne višine prikočani zimski snežni plaz s tako silo, da je celo ves in z njo čez 100 ljudi pod sebo zakopal. To se je zgodilo po noči, ko so vaščani od teškega dnevnega dela v globokem spanji počivali, tedaj oni, katerih hiše niso bile porušene, od nočnega napada nič niso znali — pa čudno se jim je zdelo, da se tak dolgo ne začne daniti, potem še le so se prepričali, da so zasuti.

Pri takih prilikah se kaže pravo ljudoljubje sosednih vaščanov — brž prihité stari in mladi, moški in ženske, pustivši vse drugo, nesrečnikom v pomoč. Teško je pomagati, ker nij znati, kjer je treba razkopavati sneg.

Od znotraj ven se glas vpijočih kakor se iz skušnje vé, zelo težko čuje, zasipanci znotraj pa baje vse čujejo, kar se nad njimi godi.

Kaka nepopisljiva radost tedaj mora prešiniti reveža, kateri še svest si svojega stanja, začuje glas rešiteljev nad soboj, bližajočih se mu — in kako strašna in zelo morilna obupnost, ako spozna, da se mu zopet oddaljajo, pa se jim ne more doklicati! V omenjenem padu se je kakih 50 ljudij rešilo, tako hitro so jim pomagali; druga polovica je bila s potrtim hišjem vred zasuta in zadušena.

Ako padli sneg nij predebel se zasipanci tudi sami izkopljejo, rovaje v pravo in levo in rivaje sneg od sebe z rokami in nogami, in ravno v tem slučaju je stvar večsih precej tudi smešna.

(Dajejé prih.)

Tržna poročila.

Iz Budimpešte 25. aprila. Pri nas na Ogorskem hoče tudi letos pomladanska suša vladati. Cel teden nij bilo takega dežja, da bi bil kaj izdal, pa ga vse potrebuje. Po vsem Ogorskem se toži, da se mrčesi, posebno miši množijo. Da ta velika vročina ne bo zmeraj trpela, o tem nihče ne dvomi, a bojimo se, da bi za njo pa slana ne prišla. — Sejm ta teden zopet nij bil bog ve kako dober. Ogorske pšenice se je prav malo prodalo, pa vendar so, ker je pšenice le malo na trgu bilo, mlinarji ponujali za dobro sorto 10—15 kr. več, kakor oni teden. Domače pšenice se je prodalo 40.000 centov, tuje pa 70.000 centov. Po reži so ljudje prav malo popraševali, posebno ne po tuji. Ogorske reži se je okolo 5000 vaganov prodalo, in sicer po 10 kr. dražje. Ječmena se je domačega kaj malo pripeljalo, turškega in vlaškega pa veliko. Po cenah od 3 gl. 50 kr. do 3 gl. 70 kr. se ga je konsumentom prodalo okolo 25.000 vaganov. Koruze se je iz Banata prav malo pripeljalo, tuje se je pa po cenah preteklega tedna nad 20.000 centov prodalo. Tudi ovsa se je jako malo prodalo, in je prodanih 15.000 vaganov do 25 kr. več doseglo.

Poslano.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov.

Revalescière du Barry

v Londonu.

Odstranjenje vseh bolezni brez leka in stroškov z izvrstno zdravilno hrano Revalescière du Barry iz Londona, katera pri odraslih in otrokih svoje stroške 50krat v drugih sredstvih prihrani.

Izpisek iz 75.000 ozdravljenih bolezni v žleodci, v živcih, v drobu, v prsih, na pljučah, v grlu, v dušnjaku, na žlezah, na ledvicah in v mehurji — od kojih se na zahtevanje posnetki zastoj in franko dopošljejo:

Spričevalo št. 64.210.

V Napolji, 17. aprila 1862.

Moj gospod! V sled bolezni na jetrah sem bival sedem let v strašnem stanu sušenja in vsakovrstnega trpljenja. Nijsem bil v stanu ne čitati niti pisati; moji živci so se tresli po celem životu, slaba prebavljivost, vedna nespečnost in imel sem zmirom razburjene živce, da nijsem nikjer našel miru, pri tem sem bil tudi silno otožen. Mnogo zdravnikov je svojo umetnost poskušalo, a ne da bi moje trpljenje olajšali. V popolni obupnosti sem Vašo Revalescière poskusil in zdaj, odkar sem jo tri mesece užival, se zahvaljujem ljubemu Bogu. Revalescière zasluži največo hvalo, ona me je popolnem zopet ozdravila, tako, da morem svoje družbinsko stališče zopet zavzeti. Z iskreno hvaležnostjo in popolnim spoštovanjem

Marquise de Bréhan.

Spričevalo št. 65.810.

Neufchâteau (Vogesen), 23. dec. 1862.

Moja hči, 17 let stara, je trpela vsled pomankanja svojih pravil na strašni razburjenosti živcev, imenovani sv. Vidov ples, in vsi zdravniki so dovolili na mogočestni kakšne pomoči. Od tega časa sem ji po nasvetu prijatelja, Revalescière dajal, in ta izvrstna hrana jo je na začudenje vseh, kateri trpečo poznajo, popolnem ozdravila. To ozdravljenje je tu veliko pozornost vzbudilo in mnogo zdravnikov, ki so to bolezen za neozdravljivo proglasili, se zdaj čudi, moju hčer močno, čvrsto in popolnem zdravo videti.

Martin, Officiere Comptable en retraite.

Tečnejši kot meso, prihrani Revalescière pri odraslih in pri otrocih 50krat svojo ceno za zdravila.

V plebistih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalescière-Biscuiten v pušicah 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalescière-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold. — Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradišču bratje Oberanzmeyer, v Innsbruku Diechtl & Frank, v Celovcu P. Birnbacher, v Lenci Ludvig Müller, v Mariboru F. Koletnik & M. Morič, v Meranu J. B. Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnih in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštinih nakaznicah ali povzetjih.

Dunajska borza 28. aprila.

Akcije narodne banke	971	—
Kreditne akcije	212	50
London	111	35
Napol.	8	95
C. k. cekini	—	—
Srebro	105	75

Izdatelj in za uredništvo odgovoren: Ivan Semen.

Odpriete kupcije.

Jemljeva si čast udvorljivo naznanjati p. n. občinstvu, da sva z uradnim privoljenjem pod trgovinsko sodsko protokolirano firmo:

„Pirchan & Pock“

v Mariboru, gospodska ulica, št. 110

ustanovila liqverno fabriko, in da se bodeva bavila s fabrikacijo najnavadnejših žganj do najfinjših francoskih liqverjev, kakor tudi z Jamaica-rumom, s šljivovcem in cognacom.

Zagotavljava p. n. naročnikom najhitrejšo postrežbo, ter se spoštljivo

priporočava (75—6)

Pirchan & Pock.

Spielwaaren & Gesellschaftsspiele

Es ist gesorgt für jedes Kind, ob jung oder alt, ob reich oder arm; man findet in Wien kein zweites Geschäft, wo eine derartig mannigfache Auswahl wäre und zu solch billigen Preisen verkauft wird. Verschiedene interessante wissenschaftliche Spiele für die Schuljugend, so auch eine immense Auswahl von neuen interessanten Gesellschaftsspielen für Kinder jedes Alters etc.

- Praktische getriebene Puppen, 1 Stück fr. 30, 50, 80, fl. 1, 2, 3, 4.
- Angenehme Puppen, 1 Stück fr. 10, 20, 30, 40, 50, 80, fl. 1, 2.
- Mechanische Laufpuppen mit Stimme, bewegen Kopf, Hände und Füße. 1 Stück fr., 70, 90 fl. 1, 20.
- Reise- und Tombola-Spiele, zu fr. 20, 30, 50, 80.
- Hammer und Meißel, fr. 10, 20, 30.
- Tomino, fr. 20, 30, 50, 80.
- Schach fein mit Figuren, fl. 1, 30, 1, 50, 2.
- Recht, fr. 10, 20, 40, 60, 80.
- Würfelspiele, fr. 20, 30, 40, 60, 80, fl. 1.
- Wau Wau, fr. 20, 40, 60, 80, fl. 1, 1, 50, 2.
- Substanzien, fr. 30, 60, 70, 90, fl. 1, 20, 2.
- Arbeits-Kalender, fr. 60, 80, fl. 1, 1, 50, 2.
- Planer, zu fl. 1, 50, 2, 3, 4.
- Lo amen, Trompeten, Trommeln, Blöfen, Quarten, Melodius, Dudelsackpfeifen, Harmonien, Glockenspiele und andere Instrumente sehr billig.
- Spielwaaren für unerschöpfliche Kinder, aus Harzholz oder Kautschuk, fr. 15, 25, 30, 50.
- Verschiedene Figuren auf Holz, fr. 5, 10, 20 bis fl. 1.
- Tiere, ganz natürlich angeführt, 50 fr., fl. 1 bis fl. 2.
- Andere Spielfachen in 1000facher Auswahl, 10 fr. bis fl. 4.
- Gesellschaftsspiele von 30, 50 fr. bis fl. 2.
- Neuere Bilderbücher, für Mädchen, mit oder ohne Text, 1 Stück fr. 10, 15, 25, 45, 65, 80, fl. 1.
- Es hat jeden Unterricht können Kinder spielen lernen durch die neuen Kisten- und Bilderbücher. 1 Stück fl. 1.
- Spielplan kann man den Kindern verschiedene Handarbeiten lernen durch die neuen Arbeitsblätter, 1 Stück 50 fr., fl. 1, 2, 3.
- Stoffe, das Stück fr. 50, 80, fl. 1, 1, 50, 2.
- Laterna magica, genannt Zauber-Vaterne, der angenehmste Unterhalt für Jung und Alt, 1 Stück mit 12 Bildern, fr. 65, 85, fl. 1, 50, 2, 3, 4 bis fl. 5.
- 1 kleines Glas-Instrument, genannt der Wunderorgan, durch welches man den Gesang eines jeden Vokals täuschend nachahmen kann; dieses sehr interessante Spielzeug kostet bloß 25 fr.
- Englische Werkzeugkisten, gefüllt mit allen im Hause brauchbaren Werkzeugen, 1 Kiste fl. 1, 1, 50, 2, 2, 50, 3, 4, dieselben klein für Kinder, fr. 25, 35, 6, 80, fl. 1.
- Die ausgedehnten Fiedel-Spiele zur Selbstbeschäftigung, in größter Auswahl, für Knaben und Mädchen jeden Alters, 1 Spiel 80 fr., fl. 1, 50, 2, 2, 50, 3, 3, 50.
- Handdruckerien, Komplet mit Alphabeten und Utensilien, für erwachsene Kinder, fr. 8, fl. 1, 20, 1, 80, 2, 5, 4 bis fl. 5.
- Ein neues Vert- und Häfelbuch mit 30 neuen Wörtern für 5 fr. Andere sehrreiche Spiele in größter Auswahl.
- Verschiedene Spielwaaren, in Schachteln verpackt, in 10 oder 20, 40, 60, fl. 1, 2.

Ueberraschung und Unterhalt

gewahren bei neuen Salon-Feuerwerke, ohne einen üblen Geruch zu verbreiten, in sehr mannigfacher Auswahl, per Stück fr. 3, 5, 8, 10, 15.

Der kleine Zauberer.

Durch nachstehende Zauber-Apparate kann man einzelne Personen oder auch ganze Gesellschaften auf das Erstaunlichste verwirren. Die Apparate sind derart sinnreich konstruirt, daß nur der Zauberer derse ben die verschobenen Karten zu lösen im Stande ist; eine Uebersetzung kann stundenlang nachdenken, ohne zum Resultate zu gelangen. — Alle Apparate sind mit Belehrung versehen.

- Den Finger durch jeden Hut zu stecken. 1 Stück 35 fr.
- Das Verschwinden einer Münze, 25 fr.
- Der Zauberhammer, Durch jeden Schlag verschwindet ein Gegenstand. 70 fr.
- Taschen-Feuerzeug; wer es öffnet, bekommt einen Duellanten, 45 fr.
- Der Beher; hier lege ich es hinein, in welchem ich es? 80 fr.
- Das Berlin-Portemonnaie, immer voll Geld oder immer leer. 20 fr.
- Die Berlin-Zigarettasche, wo ist die Zigarette? 45 fr.
- Das Kolombus-Ei, wer kann es aufstellen? 85 fr.
- Ein Karten-Spiel. Wo soll die Karte erscheinen? 65 fr.
- Die tangenden Karten 40 fr.
- Eine Karte und doch kennt sie Niemand, 15 fr.
- Die Zauberflasche oder die unerschöpfbare Quelle, durch welche man jederlei Getränke ausfließen kann. 1 Stück fl. 3, 50.
- Der Degen-Würfel, in welchem Alles zerstoßen und vernichtet wird, 3. V. Uhren, Gläser etc. fl. 2, 50.
- Der Zauber-Würfel, zeigt auf Kommando, 50 fr.
- Derische mit Doppel-Berix fl. 3, 20.
- Das Salamander-Ei, wo Alles verschwindet und auf einen Ruf wieder kommt, fl. 4.
- Das Wand-Magazin im Munde 25 fr.
- Der Vermehrungs-Apparat fl. 1, 20.
- Schwebende Karten tangen kosten 50; Die Würfel-Uhre oder das Geheimniß zu errathen, 70 fr.
- Der Wunder-Ballen. Sechs gleich große Ballen können in einen Kanari werden, fl. 8.
- Ein Schreibzeug, wo ist aber die Tinte? 50 fr.
- Der Selbstmörder durch den Dolch, 20 fr.
- Was für Farbe ist das? Roth und grün; geblüht, keines von beiden, 80 fr.
- Die unverwundliche Schürze; man zerreiße diese vor dem Publikum und dennoch ist sie ganz, 65 fr.
- Der Degen-Lichter, ob er das Unmöglichkeit möglich zu machen, 60 fr.
- Die Sparbüchse, aber wo ist das Geld? 25 fr.

Es sind noch verschiedene andere Apparate, jedoch wegen Mangel an Raum kann nicht Alles genannt werden. Eine Menge anderer Spielwaaren und Gesellschaftsspiele, die alle nicht benannt werden können, sind zu diesen Preisen einzig und allein nur in der gefertigten Niederlage zu haben. Preisblätter, welche sehr interessant sind, werden gratis vertheilt. 2061

Bazar Friedmann, Wien, Praterstraße 26.

Trujel. 26. in 27. Aprilis: Europa: Nuss iz Trsta. — Fama iz Ogorskega. Pri Sionu: Wilhelm, trgovec iz Instruka. — Caroline Urban iz Gradača. — Fischer, Kontrahent iz K. k. uradnik iz Ljube. — Metzen, trgovec z zano iz Trsta. — Fischek, Kontrahent iz K. k. uradnik iz Trsta. — Bok, zasobnik iz Ljube. — Bittersberger iz iz Sevnice. — Hellman iz Trsta. — Metzner iz Dunaja. Beljaka. — Ignac Pilhal z Dunaja. — Kuman, trgovec iz Samobora. — Pilhar, Eduard, Pihler Maria iz Putja. — Spigel, Koric, Kreuz, Kritz S., Kritz J., Kritz I., iz Ouhra. — Stern iz Gradača. — Bahilovic iz Petrograda. — Koller Ivan, iz Radeč. — Dolhar Ivan, lekar iz Trsta. — Ingelwin Lorenz iz Bressa. — Lavric iz Smarhina. — Bizjak iz Jossio. — Fischer z Dunaja. — Obak, dekan iz Cirknice. — Križaj iz st. Petra. — Molk, trgovec iz Sevnice. — Holman iz Trsta. — Metzner iz Dunaja.